

Za poduk in kratki čas.

Malo in veliko.

Lepa prilika, katero je slavni Klement Brentano povedal, in ktera med nami ni veliko znana, bo gotovo čitateljem „Novic“ dopadla. Glasí se takole:

Sin jemlje slovó od svojih starišev, in prosi očeta, da bi mu dal veliko za potovanje; mačeha pa, ki je bila žena skopa, reče možu, naj dá sinu malo. — Oče je ljubil svojega sina, pa je ljubil tudi svojo ženo; hotel je tedaj želje obéh dopolniti. On reče tedaj sinu: „Ljubi moj sin! ker se hočeš na ptuje podati, in ker nevé, ali te bom še kadaj videl ali ne, ti hočem malo in veliko na pot dati: Veruj ljudém malo, poslušaj veliko; govori malo, vidi veliko; uči malo, uči se veliko; piši malo, beri veliko; zanašaj se na malo, poskušavaj veliko; prepiraj se malo, poterpi veliko; boji se malega, ogibaj se velikega; upaj malo, doverši veliko; sovraži malo, ljubi veliko; namenuj se malo, stori veliko; zasmehuj malo, zamolči veliko; bodi žalosten malo, tolaži veliko; zapoveduj malo, ubogaj veliko; greši malo, naj bolje nič, premišljava veliko in povzdigava svojega duha k Bogu. Mladeneč je te nauke zvesto dopolnil, in akoravno je na ptujem malo dobrih dní imel, je prišel vonder z velikim pridom domú, da so njegovi stariši malo žalosti, pa veliko veselja nad njim imeli. Poslovenil J. Kuk.

Načini novega državnega zajema.

Zadnjikrat smo oznanili namen tega novega zajema, ki po volji Njih veličanstva ne smé manj kot 350, pa tudi ne več kot 500 milionov goldinarjev znesti. Ker cesar zaupajo, da bo vsak, kdor le more, se vdeležil tega posojila, hočemo bravcom „Novic“ bolj natanko naznaniti načine tega zajema, kakor jih je c. k. ministerstvo 5. dan t. m. razpisalo. So pa poglobitve zadeve sledeče:

Podpisovanje za to posojilo se bo začelo 20. dan tega mesca in končalo 19. dan prihod. mesca. Za posojenih 95 gold. se bojo dale dolžne pisma (obligacije) po 100 fl.

Dolžne pisma se bojo glasile na prinesnika in bojo napravljene za 20, 50, 100, 500, 1000, 5000, 10.000 gold.; če pa posodnik želi, da se dolžno pismo na njegovo ime napravi, se tudi take napravijo, pa obresti (činzi) od tacih na imé posodnika napravljenih obligacij se zamorejo le proti pobotnici (kvitengi) potegovati.

Obresti (činzi) po 5 od 100 se bojo plačevale v srebru vsakega pol leta, to je, vsaki 1. dan mesca julia (malega serpana) in vsaki 1. dan mesca januara (prosenca), po volji državnega gospodarstva pa tudi v zlatu, pa tako, da marka zlata ne bo veljala več kot 15½ mark srebra. — Potegovali se bojo činzi po obligacijnih odrezkih (kupónih). Pervi kupón izteče 1. julia 1855. Do 1. prosenca 1855 se bojo obresti po 5 od 100 pri vsih vplačilih povračale tako, da se bojo od plačil odbijale.

Naj manjši znesek, s katerim se kdo zajema vdeležiti zamore, je 20 gold. v imenovani ceni dolžnih pisem.

Kdor se vdeležiti hoče zajema, napové to s pisanjem po danem izgledku ali formularu.

Oblast, take napovedi in zagotovšine (kavcije) prejematí, imajo po vsih deželah cesarstva: c. k. velike in podružne deželne dnarnice, dnarnice austr. narodne banke, c. k. zbirne kase in c. k. davkove dnarnice. — Vdeležbo polajšati, bo vsakemu deželnemu poglavarju še prepušeno, druge pota za oddajo omenjenih napoved določiti.

Za zagotovilo, da se bojo določila posojila natanko spolnovala, se ima 5 od 100 vpisanega zneska odrajtati. Kdor zagotovšino odrajta, prejme povernico ali certifikat, da se je vdeležil zajema.

Zagotovšina se odrajta ali v kovanem dnarju, to je, v srebru ali zlatu, v državnem papirnatem dnarju ali v banknotih, — ali pa v cesarskih v dobrem dnarju obrestnih državnih obligacijah, v zajemišnicah z imenom Monte, v obligacijah zemljišne odveze, v srečkovavnih obligacijah starega državnega dolga, v c. k. zajemnih srečkah (lozih) od leta 1834, 1839 in 1854, v Komskih prihodskih listih ali pa v parcialnih hipotečnih nakazih.

Dolžne pisma, ki niso narejene na prinesnika, morajo na ta zajém kot zagotovšina zavezane biti.

Obrestne državne dolžne pisma, zajemšnice z imenom Monte in dolžne pisma zemljišne odveze se jemljejo v dvajseterni ceni njih letnega obrestnega zneska, tedaj se bo obligacija za 100 gold., ki nese 5 od 100, vzela za 100 gold., — ki nese 3 od 100 gold., za 60 gold., — zajemšnice s srečkami od leta 1834 za 1000, od leta 1839 za 300, od letošnjega leta za 250 gold., Komski prihodski listi pa za 14 fl. — Zagotovšina se pa zna odrajtati tudi v galicijskih zastavnih pismih, v prvih obligacijah družbe parobrodov donavskih in družbe Lloydove, družbe železnice severne, v delnicah (akcijah) narodne banke in še drugih družb.

Posebni oglasi bojo naznanili polajšave, ki se bojo dodelile pri tem posojilu nekterim osebam in družbam.

Plačila zajéma (to je, posojila) se imajo odrajtati ali v srebernem ali zlateg dnarju, v državnem papirnatem dnarju, ali v banknotih, v izsrečkanih in že plačljivih zajemšnicah od leta 1834, 1854, v že ali saj v 10 dnevih plačljivih kuponih austrijskih državnih obligacij in obligacij zemljišne odveze, ali v parcialnih hipotečnih nakazih.

Posojilo se ima izročiti tisti dnarnici, pri kateri se je zagotovšina vložila, in v tistih obrokih (brištih) in tistih dnevih, ki se bojo na koncu tega zajema na znanje dali, na vsako vižo pa tako, da se bo posojilo odrajtalo v 3 letih, če zajem ne bo znesel 400 milionov, — če bo znesel 400 do 450 milionov, v 4 letih, — če bo pa znesel 450 do 500 milionov, pa v 5 letih, in scer vsako leto v 10 enacih zneskih. Na vsako vižo pride prvi del s poltretjim odstotkom vpisanega posojila 30. septembra (kimovca), drugi del pa ne pred kakor 31. oktobra tega leta odrajtati. Kdor pa hoče, zamore en ali več delov še preden dan plačila izteče, odrajtati.

Pri vplačilu prvega dela 30. dan septembra tega leta se bo vsakemu deležniku namesto certifikata izročil zajemni list, ki se ima potem pri vsakem plačilu dnarnici pokazati, pri zadnjem pa nazaj dati.

Kdor v določenem obroku ne odrajta kar ima plačati, ima zamudne obresti po 6 od 100 poverniti; če pa čas že za drugi del izteče, pa še poprejšnji del ni plačan, takrat zapade zagotovšina državnemu zakladu.

Ker v kratkem ne bo več državnega papirnatega dnarja, prava veljavšina banknotov pa se bo le tadaj povernila, kadar bo država svoj dolg poplačala narodni banki, ktera banknote izdaja, tedaj se bo na koncu podpisov, naj ti podpisi znesó 350 ali 500 milionov, banki iz dohodkov posojila tolikšen znesek izročil, da bo zadosti, celi dolg banki noter do 80 milionov med tem časom toliko bolj poplačati, ker še 3¼ milionov navadnega letnega izplačevanja naj starejega dolgá in pa vsako leto 10 milionov iz colnih dohodkov zraven pride. Zato se bo pa narodna banka tudi primorala, da bo, kakor hitro ji bo le med tem mogoče, spet začela banknote zamenjavati v kovani dnar.